

LIVSGLEDE

3/2025

HISTORISK VM-MEDALJE

Det norske kvinnelandslaget i kjelkehockey kom hjem med bronse i bagasjen.

Side 14

TA GJERNE
MED ET MAGASIN
HJEM!

GARANTITID PÅ BIL

Side 12

FIKK SEPSIS PÅ FØDESTUEN

Side 22

LOVENDE FORSKNING PÅ SVETTE

Side 26

I DENNE UTGAVEN:

Siden sist 5
Synlig til stede

Vær oppmerksom 12
Garantitid på ombygde bilder

Kjempet på isen 14
Skrev idrettshistorie i Slovakia

Aktiv med proteser 18
Dansk produsent med innovative løsninger

Møt et medlem 22
Svenske Petra Kormos amputerte begge beina på grunn av sepsis

Spennende pilotstudie 26
Antiperspirant mot svette

Kvitt fantomsmerter 28
Med elektromagnetisme

OM FORSIDEN:
Celine Sapklin Halvorsrud debuterte under VM i kjelkehockey i Slovakia.
Foto: Igor Kupco/Paralympic

Livsglede
3/2025

Utgiver: **MOMENTUM**
Postboks 49 Skøyen
0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: **BOLT.as**

Trykk: **Wisa Grafisk AS**

Redaksjonen i denne
utgaven av Livsglede:

Sissel Fantoft
Redaktør
sissel.fantoft@gmail.com
Tlf.: 90 11 49 71

Catrin Alhaug
Styreleder

Maren Raiby
Nestleder

Petter Thime
Kommunikasjonsutvalget

Celine S. Halvorsrud
Kommunikasjonsutvalget

momentum.nu

Annonser:
Petter Thime
pt@momentum.nu
Tlf: 90 01 90 95
ISSN: 1891-3040

Livsglede redigeres
etter Redaktørplakaten
og Vær Varsom-plakaten.

LEDER

EN HØST MED MYE AKTIVITET

Før stortingsvalget i høst varslet regjeringen at FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal inn i norsk lov. Det er et historisk skritt – men nå må ordene følges opp i praksis.

For oss i Momentum handler CRPD om mer enn prinsipper. Det handler om frihet, selvstendighet og muligheter til å leve livene våre. Det betyr at rehabilitering, ortopedi, ortose- og proteseordninger, så vel som oppfølging etter operasjon eller tilpasning, må ha høy faglig kvalitet og tilstrekkelig kapasitet.

Hva som skjer etter at valget er i skrivende stund uvisst, men Momentum vil fortsette å være en tydelig stemme: Rettigheter må gjelde i praksis, ikke bare på papiret. Vi skal gjøre så godt vi kan utover høsten til å følge opp om dette. Nå som høsten er her håper jeg at dere også tar dere tid til noe hyggelig. Det er flere regionale aktiviteter som arrangeres, og så er det igjen tid for julebord.

Jeg håper virkelig at du vil ta deg tid til å komme, spesielt om det er din første gang. For det er noe spesielt med felleskapet i Momentum, også for pårørende. Her finner dere andre som faktisk forstår noe andre ikke kan.

Under finner du en oversikt over aktivitetene som kommer.

Med ønske om en fin høst.

Catrin Alhaug

AKTIVITETSKALENDER:

OKTOBER

6. oktober:	Medlemstreff hos Blatchford Bergen.
18. oktober:	Medlemstreff med bowling, Momentum Innlandet, Gjøvik.
19. november:	Alpindag på SNØ, Momentum Øst i samarbeid med Ortopediteknikk.
6. desember:	Momentum Innlandet: Medlemstreff med bowling, Bowling 1 Kongsvinger.
22.-25. januar 2026:	Langrennshelg, Venabu høyfjellshotell.

JULESAMLINGER:

Momentum Midt: 15. november	Sjekk nettsiden for mer informasjon.
Momentum Sør-Vest: 15.-16. november:	Utsikten Hotell Kvinesdal (overnatting).
Momentum Sør-Øst: 23. november:	Quality Hotel Tønsberg (lunsj).
Momentum Nord: 28.-30. november:	Thon Hotel Harstad (overnatting).
Momentum Innlandet: 29. november	La Perla, Hamar (lunsj).
Momentum Øst: 29. november:	Olavsgård; Skjetten (lunsj).
Momentum Vest: 5. desember:	Wallmans on Tours 2025, Greighallen (middag).

PRO SCANMAY 2024

SIDEN SIST

ISPO 2025

ISPO er en viktig møteplass for ortopedi og proteseteknologi. Momentum deltar for å ivareta brukerperspektivet og styrke kontakten med fagmiljøer og organisasjoner utenfor Norge.

Denne gangen representerte Catrin Alhaug (leder) og Petter Thime (økonomi-ansvarlig) i hovedstyret Momentum på ISPO. Catrin deltok også på vegne av Landsforeningen for Amputerte.

– At Momentum er til stede på ISPO, har tidligere ført til at flere internasjonale selskap har valgt å delta på Momentum-weekend som utstillere – noe som gir våre medlemmer mulighet til å møte disse på en unik måte her hjemme.

Det er også felles møter med andre brukerorganisasjoner fra hele verden i regi av IC2A (International Confederation of Amputee Associations).

– IC2A ble grunnlagt av Momentums egen Nils-Odd Tømmervold, og nå er Petter valgt inn i styret til IC2A, noe som gir nyttig erfaringsutveksling, legger hun til.

Årets konferanse samlet 3.200 deltakere fra 100 land, med 150 foredrag og 192 utstillere.

– Det har vært utrolig mange spennende foredrag. Spesielt gøy var det å se kjente fra det norske amputasjonsnettverket presentere sin forskning innen rehabilitering, sier hun.

Å delta internasjonalt krever ressurser, og styret vurderer nøye hva som gir størst verdi. At årets konferanse var i Stockholm gjorde deltakelsen enklere.

– Styret har vurdert kost/nytte i flere omganger og besluttet at det er mer relevant med europeiske forbindelser for medlemmene, derfor vil vi konsentrere oss om disse, understreker Catrin og Petter.

– Det koster mye penger å delta, men for meg er det nyttig for å opprettholde kontakten med leverandørene og treffe

beslutningstagerne i firmaene som gir gode inntekter for Momentum, og gir oss mulighet til å lage et godt Livsglede, påpeker Petter.

Neste store møte blir OT World i Leipzig i 2026, mens Momentum ikke vil delta på ISPO 2027 i Bangkok.

– Vi ønsker å bruke ressursene der vi får størst verdi tilbake for våre medlemmer. Alt vi tar med oss hjem, er med på å styrke arbeidet vi gjør, understreker Catrin.

INSPIRASJON: Catrin Alhaug og Petter Thime møtte en rekke spennende utstillere på ISPO i Stockholm i juni. Foto: Privat

Vi gjør mobilitet mulig slik at drømmer kan realiseres!

Blatchford Ortopedi AS er en av Norges ledende ortopediske klinikker. Vi er eid av Blatchford Group som har sitt hovedsete i Storbritannia. Vårt selskap har over 130 års erfaring innen rehabiliterende tjenester.

I Blatchford Ortopedi er vi mer enn 170 medarbeidere innen ortopediteknikk. Vår visjon er "Vi gjør mobilitet mulig slik at drømmer kan realiseres!". Enten du trenger en avansert protese, ortose eller en tilpasset innleggssåle, kan du være trygg på at vi leverer deg høy kvalitet og individuell service.

Blatchford Norge består av ni avdelinger som holder til i:
Oslo, Arendal, Kristiansand, Sandnes, Bergen, Mo i Rana, Bodø, Harstad og Tromsø.

I tillegg har vi satelittklinikker på følgende plasser:
Alta, Finnsnes, Stokmarknes, Narvik, Gravdal, Lyngdal, Evje, Nordås AFMR, Voss og Førde

blatchford.no

Blatchford
Ortopedi

Hamar Ortopediske AS

Vi tilbyr individuelt tilpassede hjelpemidler.

- Proteser
- Ortoser
- Ortopediske sko
- Fotsenger
- Spesialsko
- Innleggsåler
- Korsetter
- Oppbygg mm.

*Ortopediteknikk
i sentrum*

Besøksadresse: Grand Helsesenter,
Torggata 1, 2317 Hamar
Telefon: 62 51 19 50
E-post: post@hamar-ortopediske.no
Web: www.hamar-ortopediske.no

VIL DU BLI MEDLEM?

Send en mail til:
info@momentum.nu
eller skann QR-koden:

Arendalsuka 2025

På Arendalsuka i august sto representanter for Momentum på Funksjons-
hemmedes fellesorganisasjon Agder sin stand i noen timer – og det ga mersmak.

Under årets Arendalsuka 11. til 25. august representerte Catrin Alhaug (leder), Maren Kathrine Raiby (nestleder hovedstyret og leder region Øst), Roar Olafsen (likepersonkontakt region Øst), Terje Tobias Finsådal (likepersonkontakt region Sør-Vest), Finn Åge Olsen (leder region Sør-Vest) Momentum.

– Å være i Arendal sammen med andre organisasjoner som også ønsker å gjøre en forskjell, er ikke bare motiverende, men gir mulighet for samarbeid, understreker Momentum-leder Catrin Alhaug.

FANTASTISK UKE

Momentum deltok på Arendalsuka for første gang ifjor, og økte antall representanter i år:

– Det var veldig lærerikt og en kjempeopplevelse for meg som var der for første gang, med mange spennende foredrag og gode samtaler med folk. På standen fikk vi spre budskapet om

Momentum og dele ut informasjon til amputerte og pårørende, forteller Maren.

Også Roar beskriver uka som fantastisk:

– Vi sto på stand i flere timer, og var på mange foredrag. Jeg mener at dette er en fantastisk uke, fastslår han.

Terje trekker frem både faglig og sosial verdi.

– Arendalsuka 2025 var helt rå! For det første var vi på Sørlandet med ordentlig fint vær. Fagmessig for Momentum har det vært en veldig opptur. Vi har vært flere timer på stand, møtt mye folk, fått mye informasjon og vært på flere gode forelesninger som handler om samarbeid og helsemessige ting i forbindelse med amputasjon og andre ting. Så dette vil jeg virkelig håpe at vi kan fortsette med, sier han.

SYNLIG OG TILGJENGELIG
Finn Åge ser allerede fremover:

– Arendalsuka var innholdsrik med et tettepakket program. Neste år håper vi å ha eget telt med stand alle fem dagene, alltid med minst to representanter til stede. Da blir vi mer synlige og tilgjengelige, og kan invitere både politikere og andre dit. Vi vil også ha mer informasjonsmateriell for å gjøre Momentum enda mer synlig, sier han.

I løpet av høsten skal region Sør-Vest utarbeide budsjett for neste års deltakelse og sende det til hovedstyret.

– Med planlagt eget telt og flere dager til stede vil Momentum være synlig for viktige politikere, medlemmer, pårørende og potensielle samarbeidspartnere, fastslår Finn Åge.

Påfyll og planlegging

Siste helga i august møttes regionledere og hovedstyret til ledersamling i Stavanger. Målet var å samle alle til faglig påfyll, diskusjon og planlegging av veien videre for Momentum.

LEDER I REGION VEST:
Anniken Jahnsen Kvaal

– Dette var første gang vi samlet både regionledere og hovedstyret på denne måten, og det var veldig positivt, forteller Anniken Jahnsen Kvaal, leder i Region Vest.

– Vi gikk gjennom nye økonomirutiner, drøftet mål og prioritinger, og fikk en ryddig gjennomgang av hva vi driver med og hva som blir viktig fremover, fortsetter hun.

Helga bød også på sosialt samvær.

– Det var hyggelig å spise middag sammen om kvelden og bli bedre kjent på tvers av region og styre. Å møtes fysisk gjør det lettere å bygge felles forståelse og fokusere på arbeidet vi gjør, poengterer hun.

Et viktig tema var likepersonarbeidet, og hvordan dette kan løftes frem i regionene.

– Alle var enige om at dette er viktigst fremover, og vi fikk tydelig fokus på veien videre for både regionen og organisasjonen som helhet, sier Anniken.

GOD STEMNING: Styremedlem og likepersonkontakt Martin Hartløff i region Nord og leder i region Sør-Vest Finn Åge Olsen.

SYNLIG: Representantene for Momentum sto på stand i Arendal og fikk med seg en rekke menneskemøter og foredrag. Foto: Catrin Alhaug

Presisjon til fingerspissene.

I Ortopediteknikk jobber vi for perfektjon. Det har vi gjort siden 1980. Med sterke håndverkstradisjoner og digital utvikling, tar vi hver dag et nytt skritt på veien mot den fysiske friheten våre brukere ønsker.

tlf: 23 03 56 00

ortopediteknikk.no

Familie i fokus

Over 30 deltakere samlet seg til en familiehelig fylt med aktivitet og gode opplevelser på Hurdal syn- og mestringscenter 5.–7. september.

Kajakpadling, paddleboard, basseng-trening og turer i fjellet sørget for at både store og små fikk kjenne på både utfordringer og mestring i trygge omgivelser.

– Hurdal var kjempegøy – dette ble virkelig en kjempesuksess! fastslår Maren Kathrine Raiby, leder i region Øst og nestleder i hovedstyret.

– Vi har bare fått positive tilbakemeldinger, folk koste seg, og barna hadde det kjempegøy. Selv om mitt eget barn Lukas ble syk med vannkopper uka før, og jeg måtte reise uten familie, ble det en veldig fin helg, forteller hun.

– Vi hadde leid inn en fysioterapeut og mannen hennes til å hjelpe oss med aktivitetene, og de gjorde en kjempejobb. Alt var lagt til rette slik at alle kunne prøve seg, uansett alder eller funksjonsnivå, sier Maren.

Flere familiene uttrykte at de gjerne vil bli med på lignende aktiviteter igjen.

– Dette frister virkelig til gjentakelse! understreker hun.

Hurdal syn- og mestringscenter er universelt utformet med basseng, trimrom, badstue og flotte turveier.

– Målet med helgen var å skape en arena for familier, med aktivitet, sosialt samvær og mestring, og det lyktes vi virkelig med, sier hun.

FELLESSKAP: Familiehelgen i Hurdal ble en ubetinget suksess. Foto: Catrin Alhaug

Fjellhelg på Hjerkin

I august inviterte Momentum, i samarbeid med Funkibator, til årets fjellhelg på Hjerkin Fjellstue. Det ble en helg fylt av både fellesskap, naturopplevelser og nye utfordringer.

Helgen startet fredag kveld med felles middag på Hjerkin Fjellstue, som mange kjenner godt fra tidligere samlinger. Lørdag og søndag kunne deltakerne velge mellom flere aktiviteter, som rideturer på islandshest, vandreturer i fjellet, fiske i Hjerkindammen, båtliv og kanopadling. For dem som ønsket større utfordringer var det også mulig å ta buss inn til Snøheim og vandre videre mot Snøhetta.

Vandreturene ble tilpasset både vær og deltakernes ønsker, slik at alle kunne få en god opplevelse.

Fjellhelgen er et arrangement hvor aktivitetene legges opp slik at alle kan delta uansett funksjonsnivå. Samtidig er det rom

for å velge sitt eget tempo – enten man ønsker å prøve noe nytt, teste grensene eller bare nyte roen i fjellet.

For Momentum er slike aktiviteter en viktig møteplass og en arena for å dele erfaringer, bygge miljø og senke terskelen for å delta i friluftsliv.

► **PÅ HESTERYGGEN:** Rideturene på islandshest var en populær aktivitet under fjellhelgen på Hjerkin. Begge foto: Trine Laumann

PUST I BAKKEN: Matpakken smaker ekstra godt i det fri sammen med gode trurlamerater.

Nordic Ortopedica
Innovation that moves you

ALLUX2

by Nabtesco

The first polycentric MPK

nordicortopedica.se

- Microprocessor-controlled stance and swing phase
- Uniquely designed to provide high safety for the user
- 180° flexion – no limitations other than the socket
- Ideal for Knee Disarticulation and long stumps
- Easy swing phase initiation
- Intuitive user app with 5 modes
- 4-days battery life + extra powerbank

Scan for more info

Oppdag Meracus®

Pure composite

Pure motion

Meracus® er en ny dynamisk protesefot, utviklet og produsert i Skandinavien.

Les mer om Meracus® her!

Alfimed AS 31 29 68 86 info@alfimed.no alfimed.no

Norsk jubel i paragolf-EM

For aller første gang tok Norge medaljer i et europamesterskap i paragolf. Steinar Lunde var en av seks norske spillerne som fikk kjenne på stemningen i Bokskogen sør i Sverige.

Det ble skrevet norsk paragolfhistorie i slutten av august da det individuelle europamesterskapet gikk av stabelen på Bokskogens Golfklubb i Sverige. 90 spillere fra 20 nasjoner stilte til start, og etter tre intense dager kunne Norge ta med seg to bronsemedaljer hjem – de første norske medaljene noensinne i dette mesterskapet.

– Å få spille med flagget på brystet på en bane med topp standard var en opplevelse for livet. For meg, som 52 år og bestefar, var det utrolig kult å bli sendt til EM. Jeg er stolt av å ha fått representere Norge, sier Lunde.

Norge stilte med seks spillere i mesterskapet, og medaljefangsten gir tydelige signaler om at norsk paragolf er i sterk utvikling. For arrangørene var mesterskapet også viktig for å vise fram mulighetene sporten gir til personer med funksjonsnedsettelse.

Steinar Lunde endte selv på en sjetteplass i sin klasse.

– Jeg er ikke helt fornøyd med plasseringen, men tar det med meg som en viktig lærdom. Nå handler det om å trene videre gjennom vinteren, slik at jeg kan komme sterkere tilbake neste år. Jeg vil vise at trening virkelig lønner seg, sier Lunde.

STOR OPPLEVELSE: Steinar Lunde i sving under EM i paragolf i august. Foto: Privat

To unike opplevelser

Kristoffer Fyelling deltok i Nordisk mesterskap i rullestolbasket i Finland i august, og fikk oppleve friidretts-VM i Tokyo som Asics Frontrunner-ambassadør i september.

I Finland var Kristoffer med på det aller første norske landslaget som deltok i et nordisk mesterskap.

– Vi kom inn vel vitende om at dette kom til å bli en tøff turnering. De andre nasjonene har profesjonelle spillere og organiserte ligaer, mens vi er helt i startfasen, forteller han.

Til tross for at laget tapte alle kampene, var det stort at Norge kunne stille lag i en slik turnering. Kristoffer håper mesterskapet kan inspirere nye spillere:

– I dag er snittalderen på laget voksen. Vi trenger yngre folk som kan være med og bygge laget videre. Dette viser at man faktisk kan komme på landslaget og kanskje en dag spille EM. Det er gøy å ha noe å strekke seg etter, sier han.

Bare noen uker senere ventet et helt annet høydepunkt: Friidretts-VM i Tokyo, der Kristoffer var en av 40 utvalgte Asics Frontrunner-ambassadører.

– Det var helt fantastisk å få lov til å være der. VM-stemningen var helt rå, og det å se superstjernene løpe 10.000 meter og sprintheatene på nært hold var en opplevelse for livet, forteller han.

Det aller største øyeblikket kom på stadion før dørene åpnet:

– Vi Frontrunnerne fikk lov til å løpe en stafett på VM-arenaen. Det var utrolig kult. Jeg kunne bare forestille meg hvordan det er å løpe der med 60.000 publikummere som heier – det må være helt rått, sier Kristoffer.

PÅ VM-STADION: Kristoffer Fyelling løp på samme bane som VM-stjernene i Tokyo. Foto: @vsmphotoevents

HISTORISK: Det norske herrelandslaget i rullestolbasket. Foto: Norges Basketballforbund

AXILES
B I O N I C S

Discover the

L U N A R I S

Product Line

Experience the
Next Generation of Prosthetic Feet

Available across Norway and Sweden | Speak with your orthopedic engineer or visit

www.axilesbionics.com

Bilen sto – garantitiden gikk

Når NAV bestiller nye biler som skal bygges om for brukere, kan det gå måneder før bilene faktisk leveres. Likevel har garantitiden ofte begynt å løpe allerede fra dagen bilen ankommer landet – lenge før brukeren får nøkkelen i hånden.

Tekst: **SISSEL FANTOFT** Foto: **KURT GAASØ**

Det fikk Boas Lindberg fra Koppang erfare. Han måtte vente hele tre og en halv måned fra bilen hans kom til Norge til han endelig fikk nøklene.

– Jeg kjenner flere som har ventet både seks og åtte måneder. Problemet er at garantien startet å løpe allerede da bilen ble registrert, ikke når jeg kunne bruke den, forteller han.

For en ny bil som skal tilpasses med heis, håndkontroller eller andre løsninger, er det mye arbeid.

– Men det føles urimelig at garantien starter allerede når bilen registreres, lenge før jeg kan sette meg inn og kjøre den, sier han.

TAP AV GARANTI

Biler som leveres gjennom NAV-ordningen er ofte kostbare kjøretøy med kompliserte tilpasninger. Når en fabrikkny bil leveres med fem års garanti, forventer man selvsagt å ha fem år med trygghet. Men i praksis kan brukerne miste mange måneder – nesten opp mot ett år – fordi garantien løper fra registreringsdatoen, ikke fra dagen bilen faktisk overleveres til eieren.

– Hvis motoren ryker fire og et halvt år etter at jeg fikk nøkkelen, skal det i utgangspunktet være dekket av garantien. Men dersom bilens registreringsdato er lagt til grunn, kan jeg stå igjen uten rettigheter, sier Boas.

For ham handler dette ikke bare om prinsipper, men om helt konkrete konsekvenser. Mange av brukerne av NAV-biler har ikke mulighet til å dekke uforutsette utgifter av egen lomme.

KAMP MOT SYSTEMET

Boas forteller at han etter hvert ble så oppgitt at han tok en hard konfrontasjon med importøren.

– Jeg sa rett ut at dette var tull. At en ny bil skal stå på lager i månedsvis mens garantien renner ut, er ikke greit. Til slutt truet jeg med å ta saken videre – både til media og i offentlige fora. Da begynte ting å skje, forteller han.

Etter mye frem og tilbake fikk han til slutt skriftlig bekreftelse på at garantien skulle gjelde fra den dagen han fikk nøkkelen i hånden.

– Det var en lettelse, men også en tankevekker. Hvorfor skal hver enkelt bruker måtte ta kampen selv? Hvor mange sitter der ute og har mistet garantitid uten å vite om det? spør han.

VIKTIG LÆRDOM

Det er denne erfaringen Boas ønsker å dele med andre Momentum-medlemmer. Han mener det er helt avgjørende at folk kjenner til problemstillingen.

– Du må passe på selv. Mitt råd er å ta vare på dokumentasjon, og be leverandør eller importør skriftlig bekrefte at garantien løper fra den dagen du får bilen. Noter datoen du får nøkkelen, og bruk den som referanse senere, sier Boas.

Han understreker at han ikke har noe ønske om å «henge ut» noen, men at det er viktig at folk er klar over hvordan systemet faktisk fungerer.

– Når det gjelder NAV-biler, er det ofte mange aktører involvert – bilimportør, ombygger, NAV og leverandør. Da kan

det lett oppstå uklarheter. Men i bunn og grunn er det importøren som har ansvaret for garantien. Og da må de også sørge for at brukeren ikke taper måneder eller år av garantitiden, sier han.

EKSTRA BYRDER

For Boas handler dette til syvende og sist om rettferdighet. Mange som får NAV-bil, er avhengige av bilen for å leve et aktivt og selvstendig liv. Da bør også vilkårene være like gode som for alle andre som kjøper ny bil.

– Vi snakker tross alt om mennesker som allerede møter nok utfordringer i hverdagen. Da bør ikke systemet legge ekstra byrder på oss, sier han.

Han mener saken er et eksempel på hvordan små detaljer kan ha stor betydning.

– For en som ikke har opplevd dette selv, kan det virke bagatellmessig. Men når man mister nesten et år av garantien, og risikerer å stå alene med store reparasjonskostnader, er det alt annet enn bagatell, understreker han.

DELER ERFARINGER

Boas håper at saken hans kan bidra til bedre rutiner og klarere retningslinjer fremover.

– Jeg skulle ønske det fantes en ordning der garantitiden automatisk starter fra overleveringsdato. Det burde ikke være nødvendig å mase eller true for å få det på plass. Dette handler om grunnleggende forbrukerrettigheter, sier han.

Han oppfordrer også andre som opplever lignende problemer til å si fra.

“DETTE HANDLER OM GRUNNLEGGENDE FORBRUKERRETTIGHETER.”

TOK KAMPEN: Boas Lindberg fikk til slutt medhold i at garantitiden på bilen hans startet ført da han fik utlevert nøkkelen.

– Jo flere som tar opp dette, jo større sjanse er det for at noe endres. Ikke godta at garantien løper fra registreringsdatoen dersom bilen står på lager i månedsvis. Be om bekreftelse skriftlig, råder Boas.

Til slutt understreker han hvor viktig det er å ha et fellesskap som Momentum.

– Her kan vi dele erfaringer og lære av hverandre. Hadde jeg visst det jeg vet nå, kunne jeg spart meg for mye frustrasjon. Derfor deler jeg historien min – i håp om at andre slipper å gå gjennom det samme, sier han.

TIPS:

- **Garantitid:** Skal gjelde fra dagen du får bilen utlevert, ikke fra den dagen bilen ankommer landet eller registreres.
- **Dokumentasjon:** Noter datoen du får nøkkelen, og be om skriftlig bekreftelse på at garantien gjelder fra den datoen.
- **Ta kontakt:** Dersom du opplever at garantien er registrert feil, ta det opp med importør eller leverandør.
- **Momentum-råd:** Del erfaringer og tips i nettverket – sammen står vi sterkere.

“JEG HAR STOR
TRO PÅ AT VI KAN BLI ET
STERKT LAG!

Idrettshistorie på is

I august gikk tidenes første VM i kjelkehockey for kvinner av stabelen i Slovakia. Det ferske norske landslaget endte på en imponerende bronseplass. Medaljen gir ny optimisme for både rekruttering og drømmen om Paralympics i 2030.

Tekst: **SISSEL FANTOFT** Foto: **IGOR KUPCO/PARALYMPIC**

Turneringen ble arrangert i Dolny Kubin i Slovakia, og markerte starten på en ny satsing på paraishockey for kvinner. Norge stilte med et ferskt lag med få innbyttere, likevel tok de styringen i bronsefinalen mot Storbritannia og vant overlegent 6-0. Med det skrev Norge seg inn i idrettshistorien med sin første VM-medalje for kvinnelandslaget.

– Det var helt surrealistisk. Jeg rørte isen for første gang i mai, og fire måneder senere hadde jeg en VM-medalje rundt halsen. Det er nesten for mye å ta inn, sier Celine Sapklin Halvorsrud, som debuterte på landslaget under mesterskapet.

Alexandra Bendiksen Larsen har spilt kjelkehockey i et par år og scoret ett av målene i bronsefinalen.

– Det føles veldig bra å endelig få kvinnesiden av sporten opp og frem – og det hadde vært helt fantastisk å få kvinnehockey til Paralympics! sier hun.

SPILLER HVERANDRE GODE

Celine ble allerede i 2019 spurt om hun kunne tenke seg å prøve kjelkehockey, men den gangen var svaret et kontant nei.

– Jeg tenkte at det var altfor brutalt for meg. Da Alexandre tidligere i år fortalte at de manglet spillere for å stille et norsk landslag til VM, tenkte jeg at jeg fikk gi det en sjanse. I starten følte jeg meg som Bambi på isen, men jeg oppdaget raskt hvor morsomt det er å spille, forteller hun.

Det norske laget tilbrakte ni intense dager i Slovakia under VM.

– Det var utrolig fint å oppleve at erfarne spillere på motstanderlagene var ekstra hensynsfulle mot oss som er nye. Det er en lagkodeks på isen – siden kjelkehockey er en fersk satsing på kvinnesiden ønsker alle å spille hverandre gode slik at vi rekrutterer flere til sporten, sier hun.

Hun var aller mest spent foran kampen mot Australia.

– Da var jeg veldig nervøs for redd for at vi ikke skulle prestere – og så vant vi 7-0, ler hun.

Å komme hjem med bronse i bagasjen har absolutt gitt mersmak.

– Mitt største ønske for veien videre er å bygge en sterk kultur og et godt miljø på kvinnesiden, samtidig som vi utvikler laget vårt. Og ikke minst kvalifisere oss til Paralympics, fastslår Alexandra.

FELLESSKAP OG MESTRING

Kjelkehockey ble oppfunnet på et rehabiliteringssenter i Sverige på 1960-tallet, og sporten har hatt en rivende utvikling siden. Nå tar sporten et viktig steg mot inkludering med etableringen av et kvinnelandslag.

teknomed.no

SOPHIES
MINDE

TEKNO
MED

Ortopediteknisk senter i
Vestfold og Telemark

Beste funksjon og
livskvalitet for den enkelte!

– Vi har endelig fått et landslag for kvinner – et unikt lag med en spennende miks av nye og erfarne spillere. At vi ender opp med medalje i dette historiske VM-et i Slovakia, viser at vi blir å regne med og gir ekstra motivasjon for videre arbeid. Det jobbes godt, både nasjonalt og internasjonalt, for å få kvinnesiden opp og frem. Det er et felles mål internasjonalt om at kjelkehockey skal bli en del av paralympics-programmet i 2030, som da går i Frankrike, sier hovedtrener Magnus Bøgle.

Han debuterte selv på herrelandslaget i 2009, og har vært en sentral spiller i flere mesterskap.

– Jeg vet at jeg selv ikke hadde vært der jeg er i dag uten kjelkehockey. Det handler ikke bare om idrettsprestasjon, men om å finne et fellesskap, oppleve mestring og lære å stå i motgang, sier han.

ØNSKER FLERE SPILLERE

Magnus oppfordrer alle kvinner som kunne tenke seg å prøve kjele hockey å ta kontakt.

– Det er et samarbeid mellom ulike nasjoner om å utvikle satsingen på kvinner, som er en utrolig givende, lærerik og morsom reise å være en del av. Vi jobber samtidig med rekruttering innenfor egne landegrenser og håper dette skal resultere i at flere tester denne fantastiske idretten! Jeg kan love latter, mestring og at man får pushet seg selv, sier han.

Celine tilføyer at laget er sårbart med få innbyttere.

– Det gjør det ekstra viktig å ha et godt støtteapparat og lagkamerater som hjelper hverandre på isen, sier hun.

STØTTER HVERANDRE

Selv om USA og Canada fortsatt dominerer på isen, viste Norges lag under VM at de definitivt kan hevde seg på internasjonalt nivå.

– Turneringen var intens, og det var utfordrende å tilpasse seg den korte treningsperioden. Men lagånden og støtten vi gir hverandre gjør at selv de tøffeste kampene blir gjennomførbare, sier Celine.

VM-medaljen i Slovakia gir både spillerne og trenerteamet motivasjon til å bygge videre på sporten og tiltrekke flere utøvere.

– Jeg har stor tro på at vi kan bli et sterkt lag! Samtidig ønsker vi oss flere jenter og kvinner for å skape et enda større miljø og legge grunnlaget for å bli best mulig. Å kunne konkurrere på nivå med Canada og USA hadde vært fantastisk, sier Alexandra.

PÅ PALLEN: En bronsemedalje smakte godt etter innsatsen i Slovakia.

TØFFE TAK: Celine Sapklin Halvorsrud i nærkamp mot en britisk spiller i bronsefinalen.

JUBEL: At det norske landslaget skulle reise hjem fra VM med en bronsemedalje i bagasjen var mer enn noen hadde våget å håpe på.

Ortopedisenter as

Bevegelse – Helse – Glede

ØSTO Ortopedisenter AS

Innlandet: Gartnervegen 10 | 2312 Ottestad | Tlf.nr: 62573900 | E-post: post@osto.no | www.osto.no

Trøndelag: Vestre Rosten 79 | 7075 Tiller | Tlf.nr. 90701400 | E-post: post@osto.no | www.osto.no

Frihet i hvert steg

Levitate ble startet med et enkelt behov: En protese som gjorde det mulig å løpe. I dag løfter selskapet aktivitetsnivået for amputasjonsrammede verden over – fra småbarnsforeldre til ukrainske soldater.

Tekst: **SISSEL FANTOFT** Foto: **KURT GAASØ**

Sebastian Engvald Jensen er ansvarlig for globalt salg i det danske selskapet Levitate. Han vokste opp i København, og idrett var en stor del av livet – tennis, ishockey og seiling. Men som 11-åring endret alt seg.

– Jeg ble amputert i 1999. Vi hadde seiltrening i små optimistjoller, og instruktørbåten kom for tett på da jeg lå i vannet. Beinets ble trukket inn i propellen. Jeg var bare 11 år, instruktøren 15, så det var tragisk for alle parter, forteller han.

Likevel ble det ikke slutten på idrettslivet – snarere starten på et nytt kapittel.

– Idrett har alltid vært viktig for meg, også etter amputasjonen. Jeg fortsatte å seile på høyt nivå, løp på talentlandslag i Danmark, drev med klatring, og senere gikk jeg over til triatlon. I flere år satset jeg profesjonelt, blant annet med base i Dubai. Jeg var nær ved å kvalifisere meg til Paralympics, men det glapp akkurat, sier han.

FRA IDRETT TIL TEKNOLOGI

Levitate har som mål å bidra til at amputerte kan leve aktive liv. Selskapsnavnet er avledet fra latinsk «levare» og refererer til evnen til å få ting til å flyte. Historien begynte med en personlig frustrasjon: Grunnleggeren Lasse Madsen fikk ikke dekket en løpe-protese verken fra forsikring eller det offentlige. Han laget sin egen – og snart spurte andre om han kunne lage til dem også.

– På fem år har Levitate vokst fra å lage én enkelt løpefot til i dag å levere et helt spekter av føtter, adaptere og komponenter. Vi utvikler utstyr som gjør det mulig å være aktiv, sier Sebastian.

Han legger til at «aktiv» ikke bare betyr maratonløper.

– Mange tror det bare handler om toppidrett, men det er like mye en pappa som vil løpe etter barna sine, en tenåring som vil spille fotball, eller en bestemor som vil gå en tur. Vi vil løfte aktivitetsnivået – uansett hvor du starter, poengterer han.

– Derfor utvikler vi nå mer enn bare løpeføtter – også hverdagsføtter til dem som er mindre aktive, men ønsker mer effektiv bevegelse i hverdagen, legger han til.

INNOVASJON MED MENING

Levitate har utviklet proteser i ulike høyder og med ulikt design, noen med mer teknisk uttrykk og bedre grep – perfekt både på badegulv og ved bassengkanten.

– Vi har valgt å tenke litt annerledes når det kommer til design. Protesene må ikke nødvendigvis ligne en naturlig fot. De må gjerne signalisere at de har en spesiell funksjon. Det handler like mye om stolthet som funksjon, sier Sebastian.

ENORM FORSKJELL

En del av Lévitates sitt arbeid har fått stor oppmerksomhet: Innsatsen i Ukraina.

– Vi har 22 ansatte totalt, fire av dem i Ukraina. Da krigen startet, eksploderte antallet unge amputerte. Mange var soldater, bare 19–25 år gamle. Vi opplevde at våre produkter traff deres behov perfekt – de ønsket seg raskt tilbake til et høyt aktivitetsnivå. Flere er tilbake i styrken etter bare måneder, sier Sebastian.

En del av de ukrainske soldatene med Levitate-protese vender tilbake til militæret.

“
**DET HANDLER LIKE
MYE OM STOLTHET SOM
FUNKSJON.**

FAKTA OM LEVITATE

- Grunnlagt i Danmark i 2020 av Lasse Werner Madsen, som amputerte høyrebeinet over kneet som tenåring.
- Madsen, som selv er ingeniør, brukte to år på å utvikle Levitates første proteseløsning i samarbeid med ingeniører fra Danmarks Tekniske Universitet.
- Produserer proteser for aktive amputasjonsrammede.
- Har 22 ansatte og selger sine produkter i mer enn 30 land over hele verden.
- Har levert proteser til et stort antall ukrainske soldater, hvorav flere har returnert til tjeneste.
- Levitate har en avtale med norske ortopediverksted. Har du lyst på en høyaktiv protese? Din ortopediingeniør kan hjelpe deg til å finne helt riktig utstyr for deg og ditt behov.

– Det sier mye om både viljen deres og hvor viktig riktig utstyr er. Våre proteser tåler tung belastning, våpen og oppakning. Det gjør en enorm forskjell for motivasjonen. Og for oss er det sterkt å se unge menn som, bare måneder etter å ha mistet et ben, igjen kan løpe, klatre eller til og med bestige fjell, forteller han.

ET LIV I BEVEGELSE

Selv har Sebastian trappet ned på den profesjonelle idrettssatsingen. Men engasjementet er like sterkt.

– Jeg ser hver dag hva en god protese kan bety. Det er ikke utstyret som skal holde folk tilbake. Derfor jobber vi for å gjøre teknologien tilgjengelig, også for dem som ikke får støtte fra systemet. Jeg vet av egen erfaring hvor mye det betyr, sier han.

Historien hans rommer både tap, smerte, vilje og seier. Men fremfor alt et budskap: Livsglede skapes gjennom bevegelse – og bevegelse krever muligheter.

– Vi vil ikke at folk skal akseptere passivitet. Vi vil gi dem muligheten til å være aktive, på sitt nivå. Det er det Levitate handler om, understreker Sebastian.

AKTIVE LIV: Riktig og funksjonelt utstyr kan bidra til et liv med mer bevegelse, har Sebastian Engvald Jensen selv erfart.

BT ORTOPEDI

- Teknologi og håndverk hånd i hånd

Alle er unike.

Vårt mål er å forbedre livskvaliteten til alle våre pasienter. Tett samarbeid mellom deg som pasient, våre ortopediingeniører og teknikere gir de beste resultatene.

BT Ortopedi AS, tidligere Buskerud Teknisk Ortopedi AS
Telefon: 32 80 93 93 | E-post: post@bto.no | www.bto.no
Drammen – Hønefoss – Notodden – Kongsberg – Ål

Vi skaper bevegelse!

Atterås lager og tilpasser benproteser for alle amputasjonsnivåer - fra hoftelodd og lår til kne, legg, ankel og forfot. Vi tilpasser også ortopediske hjelpemidler som ortoser, spesialsko og fotsenger/såler.

Vårt tverrfaglige team består av ortopediingeniører, ortopediteknikere, fysioterapeuter og ergoterapeut som sammen sikrer den beste løsningen for hver enkelt pasient.

SKANN FOR TIMEBESTILLING

93 68 60 00
post@atteraas.no
Møllendalsveien 1, 5009 Bergen

Navii

Expand Your World

Vannrett i alle miljøer

Navii er helt vann- og sandtett, perfekt for alle vannaktiviteter. Earth Echoes-dekslene,

som enkelt byttes med magnetlås, hyller Islands rå natur med utskiftbare farger som matcher din stil.

Navii – stabilitet, fleksibilitet og trygghet i hvert steg, uansett terreng.

Besøk www.ossur.se eller skann QR-koden for mer informasjon.

© ÖSSUR, 02.2025

Livet går videre

Det som skulle være en gledelig fødsel, ble starten på et mareritt for Petra Kormos (48). Sepsis førte til 30 operasjoner og endte med amputasjon av begge beina.

Tekst: **SISSEL FANTOFT** Foto: **KURT GAASØ**

Petra kommer opprinnelig fra Budapest i Ungarn, hvor hun utdannet seg til sivil-økonom. I 2005 flyttet hun til Stockholm for å lære svensk og starte et nytt liv.

– Jeg utdannet meg til tannpleier og traff mannen min Peter, og i 2009 fikk vi sønnen vår Bence, forteller hun.

Etter et opphold i Ungarn flyttet familien tilbake til Stockholm i 2014.

– Vi var veldig lykkelige da vi flyttet tilbake, og det føltes som om alt endelig falt på plass, minnes Petra.

Men livet tok en dramatisk vending da hun i januar 2017 fikk datteren Mici. Det som skulle være en gledelig fødsel, utviklet seg i stedet til alvorlig sykdom. Petra fikk sepsis, en livstruende blodforgiftning, og måtte gjennomgå omfattende behandling og rehabilitering.

– Jeg var syk i åtte måneder. Jeg lå på sykehus og sykehjem uten datteren min. Familien min kom fra Ungarn for å hjelpe oss. Jeg gjennomgikk tretten operasjoner, og levde med smerter hele tiden, sier hun.

Etter fire år bestemte Petra seg for å

amputere begge beina under kneet, først det ene, og så det andre ett år senere.

– Det var den vanskeligste, men samtidig den beste beslutningen jeg har tatt i livet, sier hun.

HVERDAGENS GLEDER

Etter amputasjonene begynte Petra å lære seg å gå igjen med proteser. Hun beskriver prosessen som utfordrende, men også frigjørende:

– Amputasjonene åpnet et nytt kapittel for meg. Jeg har ingen smerter, jeg kan gå, jeg kan være aktiv med barna mine, og jeg har funnet glede i hverdagen igjen. Begge barna mine driver med friidrett, og det er så gøy å kunne være med på stevner og konkurranser.

Petra har også funnet en ny yrkesvei ved EX-Center i Stockholm, et rehabiliteringssenter for personer med flere ekstremitetsavvik. Som koordinator jobber hun tett med et team av fysioterapeuter, arbeidsterapeuter, psykologer og ortopediske ingeniører, og bidrar til at pasientene får gode opplevelser og trening med proteser.

– Det er utrolig givende å kunne dele erfaringene mine og se at andre finner motivasjon til å komme seg videre, sier hun.

OVERSKUDD OG MOTIVASJON

I Momentum har Petra funnet et miljø hvor hun kan utveksle erfaringer med andre i lignende situasjoner.

– Jeg var ganske nyamputert da jeg så en annonse på Facebook om et Momentum-treff på Arlanda utenfor Stockholm. Det var første gang jeg deltok, og det var fantastisk å møte folk som forsto hva jeg gikk gjennom. Du trenger ikke forklare alt, de bare skjønner det, forteller hun.

PÅ FORNEBU: Petra Kormos prøver å få med seg så mange Momentum-samlinger som hun kan for å møte andre amputerte.

Frihet til bevegelse og til i større grad å kunne bestemme over eget liv.

SOPHIES MINDE ORTOPEDI AS er totalleverandør av ortopediske hjelpemidler, og tar i mot pasienter fra hele landet.

sophiesminde.no

TOV tilbyr individuelt tilpassede hjelpemidler.

- Benproteser
- Armproteser
- Ortoser
- Ortopedisk fottøy

Trøndelag Ortopediske Verksted | Trondheim | Ålesund | Namsos | Levanger | Orkdal
Telefon: 73 84 56 30 | E-post: post@tov.no

FRI UTFOLDELSE er vår spesialitet

Norsk Teknisk Ortopedi tenker framover. Vi vil være i forkant av kroppens utvikling og skal være klare den dagen nye behov melder seg. Målet er at brukere skal vokse og utvikle seg med sine hjelpemidler. Med stadig bedre teknikk og fokus på hver enkelts personlige behov ønsker vi å gjøre hverdagen best mulig for våre brukere. Vi vet mulighetene og har løsningene som gir en god funksjon.

Norsk Teknisk Ortopedi AS
Vikavegen 17, 2312 Ottestad
Tlf: 62 57 44 44
nto@ortonor.no
www.ortonor.no

Hun har siden deltatt på flere treff, inkludert Momentum-samlingen i Kristiansand i 2024 og på Fornebu tidligere i år. Petra verdsetter muligheten til å teste proteser, se nye produkter og møte likesinnede på samlingene..

– Jeg har lært at jeg må prioritere meg selv for å kunne være en bra mamma. Momentum gir meg overskudd og motivasjon til å være aktiv med barna mine og fortsatt leve et rikt liv, fastslår hun.

ET STERKERE MENNESKE
Petra beskriver hvordan livsglede handler om små seire i hverdagen – å gå en tur, delta på stevner med barna, eller bare kunne bevege seg fritt uten smerte.

– Jeg lever med erfaringene mine, og de har gjort meg sterkere. Jeg kan fortsatt vokse, lære og ha det gøy med barna mine. Det finnes så mange bra hjelpemidler og proteser på markedet, og det er spennende å utforske hva man kan gjøre, påpeker hun.

– Selv om jeg har gått gjennom mye, føler jeg meg heldig. Jeg er en sepsis-overlever, en mamma og en aktiv deltaker i livet mitt, legger hun til.

“
**JEG LEVER MED
ERFARINGENE MINE, OG
DE HAR GJORT MEG
STERKERE.**

◀ Petra med sønnen Bence, mannen Peter og datteren Mici i sommerferien. Foto: Privat

Møt ditt lokale proteseteam

"Det har blitt ett nytt liv for meg etter 48 år med protese"

Team Bergen

Team Kristiansand

Team Haugesund

Bestill din time

på drevelin.no eller kontakt en av våre avdelinger direkte

Bergen

Tlf: 55 20 64 60
post@drevelin.no
drevelin.no

Kristiansand

Tlf: 40 00 48 08
drevelin@drevelinsor.no
drevelin.no

Haugesund

Tlf: 55 20 64 60
haugesund@drevelin.no
drevelin.no

f @ Drevelinortopedi

f @ Drevelinsor

Confidence to go the extra mile.

Motion Foot SLX har en slitesterk hydraulisk enhet som tilbyr 14° plantarfleksjon og 3° dorsifleksjon i en lett, lavprofilert og enkelt justerbar fot som gir brukerne trygghet og komfort i alle typer terreng.

Fillauer®

Lovende pilotstudie

Svette kan gi hudproblemer, smerter og redusert funksjon for protesebrukere. I en studie ved Sophies Minde Ortopedi AS testet forskerne antiperspirant som behandling. – Vi så tydelig bedring hos de fleste deltakerne, sier fysioterapeut Jette Schack.

Tekst: **SISSEL FANTOFT** Foto: **KURT GAASØ**

**“SAMTLIGE
RAPPORTERTE OM BEDRE
LIVSKVALITET.**

Kroppen produserer svette for å holde en mest mulig stabil temperatur. Hvor mye vi svetter varierer fra person til person, og påvirkes av alt fra fysisk aktivitet til stress, humør, mat og hormoner. På fagspråket kalles overdreven svetting hyperhidrose.

– Vi har to typer svettekjertler. De ekkrine kjertlene er plassert over store deler av kroppen, særlig i hender, føtter og armhuler. De produserer en blanding av salt og vann og lukter lite. De apokrine kjertlene finner vi i armhuler, lyske og kjønnsorganer, og de bidrar til den mer karakteristiske kroppslukten, forklarer spesialfysioterapeut Jette Schack ved Sophies Minde Ortopedi.

SVETTING OG PROTESE

Når man har amputert en ekstremitet, har man færre svettekjertler som regulerer kroppstemperaturen.

– Samtidig er det energikrevende å gå med protese, og de fleste bruker liner som gjør huden varm og klam, påpeker Schack.

I litteraturen rapporteres det at rundt 66 prosent av protesebrukere sliter med svetteproblemer.

– Det reelle tallet er sannsynligvis enda høyere. Konsekvensene kan være betydelige, fordi vårt hud er mer sårbar og får lettere gnagsår og blemmer. Når huden blir glatt av svette, får man dessuten dårligere kontroll på protesen. Den kan begynne å gli, og det blir ubehagelig å gå, sier Schack.

◀ **SPESIALFYSIOTERAPEUT:** Jette Schack ved Sophies Minde Ortopedi.

FØR: Stumpen ble påført jod og potetmel. Foto: Sophies Minde Ortopedi

ETTER: Etter ti minutters gange med protesen viser de mørke områdene hvor det hadde oppstått mest svette. Foto: Sophies Minde Ortopedi

INGEN ENKLE LØSNINGER

Så langt finnes det ingen klare retningslinjer for hvordan helsepersonell skal undersøke eller behandle svetting hos protesebrukere.

– Jeg kan dessverre ikke komme med et klart svar på hvordan dette skal løses, men det pågår forskning, opplyser Schack.

En artikkel publisert i 2021 anbefalte bruk av en såkalt minor-test for å kartlegge svetting.

– Vi tok dette videre i en liten pilotstudie på vårt ortopediske verksted, forteller hun.

Et tverrfaglig team bestående av Jette Schack, ortopediingeniør Andrew Ritchie, overlege i ortopedi Harald Steen og hudlege Kim Endre undersøkte om protesebrukere kunne ha nytte av antiperspirant som behandling.

– Vi påførte jod på stumpen, som blir gul, før vi drysset på potetmel. Når man tar på protesen og går i ti minutter, blir områdene som svetter mest mørke. Det gir oss verdifull informasjon om hvor på huden svettingen faktisk er størst. Etter testen fikk deltakerne beskjed om å påføre antiperspirant hver kveld og vaske den av om morgenen, for å unngå hudirritasjon. Vi fulgte opp med telefonkontakt etter en uke for å justere bruken, forklarer Schack.

LOVENDE RESULTATER

I pilotstudien deltok sju benamputerte protesebrukere. Én måtte avbryte på grunn av utslett, men blant de seks øvrige var resultatene svært lovende.

– Samtlige rapporterte om bedre livskvalitet, mindre svetting, bedre gangfunksjon, høyere aktivitetsnivå og færre hudproblemer, forteller Schack.

De subjektive tilbakemeldingene var også positive.

– Én deltaker fortalte at han for første gang kunne gå rundt i Oslo i flere timer uten problemer. En annen kunne delta på trening uten å måtte stoppe opp for å tørke svette. Flere beskrev at protesen satt bedre og at stumpen ikke gled rundt i lineren lenger, opplyser hun.

FORSIKTIG OPTIMISME

Selv om resultatene var lovende, understreker Schack at dette bare var en pilotstudie.

– Vi har ikke god nok forskning ennå til at vi kan trekke bastante konklusjoner. Men vi er i gang, og vi ser at antiperspirant kan være en enkel og rimelig måte å hjelpe mange på, sier hun.

Schack minner også om at linere varierer i evnen til å absorbere fukt og varme.

– Det kan være nyttig å prøve ulike typer for å finne det som fungerer best. Det finnes studier som har sett på behandling med botulinum toxin (botox), laser eller ultralyd mot svetteproblemer, men kvaliteten på forskningen er foreløpig for lav til at vi kan anbefale det, understreker hun.

Behandling med botox har temporær effekt, men er invasiv.

Det viktigste rådet er å snakke med fagfolk.

– Hudleger anbefaler ofte antiperspirant som første tiltak. Men man må alltid passe på at huden ikke blir for tørr eller irritert, presiserer hun.

ET STORT BEHOV

Schack er tydelig på at svetteproblemer hos protesebrukere fortjener mer oppmerksomhet.

– Dette er et stort problem som i mange tilfeller reduserer livskvalitet og aktivitet. Vi er på vei i riktig retning. Forskningen er i gang, og vi blir stadig flinkere til å lytte til pasientenes erfaringer. Målet er å finne løsninger som gjør at protesebrukere kan leve et mer aktivt og komfortabelt liv – uten å måtte stoppe opp på grunn av svette, fastslår hun.

Fant hjelp mot fantomsmerter

Etter mer enn 20 år med fantomsmerter fant paralympics-utøver Trygve Toskedal Larsen løsningen i en matte som stimulerer blodsirkulasjonen.

Tekst og foto: **SISSEL FANTOFT**

Etter en motorsykkelulykke i 2001 mistet Trygve Toskedal Larsen (52) venstrebeinet. Siden har han utmerket seg som en av Norges mest meritterte parautøvere, med deltakelse i tre paralympics i langrenn – først sittende og siden 2018 stående. Han lever et aktivt liv også med sykling, løping, golf og snowboard. For Trygve har gode proteser derfor alltid vært viktig – men de siste årene er det en helt annen teknologi som har gitt ham livskvaliteten tilbake.

– Manageren på teamet vårt «Topp ParaSki-Team», Hugo Myhre, har brukt denne matten en stund og tok den med for å la oss prøve. Deretter gikk Bemer inn og sponset laget vårt. Da jeg fant ut hvor godt det funket, bestemte jeg meg for å gå inn som partner for å kunne få tak i disse mattene selv uten å måtte gå gjennom andre. Jeg har nå investert i utstyr og gjennomført kurs for å kunne gjøre det, sier han.

– Da jeg begynte å bruke Bemer-matten, forsvant fantomsmerter mine helt. Det er

det råeste jeg noen gang har vært borti, legger han til. – Da jeg begynte å bruke Bemer-matten, forsvant fantomsmerter mine helt. Det er det råeste jeg noen gang har vært borti, sier han.

FRA SMERTE TIL MESTRING

Trygve levde med mer eller mindre konstante fantomsmerter etter amputasjonen. Han prøvde alt fra massasje, foam roller og massasjepistol – men ingenting fungerte mer enn midlertidig. Så fikk han høre om Bemer, en matte som stimulerer blodsirkulasjonen i de minste blodårene ved hjelp av pulserende elektromagnetiske felt.

– Jeg var skeptisk, men effekten kom raskt. Smertene forsvant, søvnen ble bedre, og kroppen restituerer seg raskere. Nå starter jeg hver dag med å ligge på matten i åtte minutter. Og jeg gjør det samme på kvelden. To ganger daglig, og livet mitt er helt forandret, forteller han.

EN HVERDAG UTEN MEDISINER

For en toppidrettsutøver er restitusjon avgjørende. For Trygve har Bemer også betydd frihet fra medisiner.

– Mange som lever med fantomsmerter ender opp med å prøve alt mulig rart. Ofte medisiner med bivirkninger. Jeg er ferdig med alt det. Dette er trygt, ufarlig og helt uten kjemikalier. Det er bare fysikk – en stimulering av mikrosirkulasjonen. Det har gitt meg en hverdag uten smerter og med overskudd, slår han fast.

Han legger til at teknologien brukes bredt, ikke bare i idrett.

– På sykehus i utlandet benyttes Bemer til og med på for tidlig fødte barn. Det sier mye om sikkerheten. For meg personlig har det vært en revolusjon. Jeg trodde aldri jeg skulle slippe å leve med fantomsmerter – men nå er de borte, sier han.

FØLELSE AV FRIHET

Som grunnlegger av Topp Paraski-Team brenner Trygve for å løfte paraiddretten i Norge. Samtidig er han opptatt av at livskvalitet handler om mer enn medaljer.

– For meg handler det om å kunne stå opp uten smerter, sove godt og ha energi til å gjøre det jeg elsker. Det gir en enorm

FAKTA OM BEMER-MATTEN:

- Bruker pulserende elektromagnetiske felter (PEMF).
- Stimulerer mikrosirkulasjonen i de minste blodårene.
- Brukes til restitusjon, søvn, smertereduksjon og generell helsefremming.
- Anbefalt bruk: 2 x 8 minutter daglig.
- Bemer er ikke dekket som hjelpemiddel fra NAV.
- Bemer er godkjent som medisinsk utstyr i blant annet EU og USA, men ikke i Norge.
- Det finnes flere gode studier på Bemer gjort i utlandet, men ingen norske studier.
- Matten kan kjøpes på Finn.no og ligger mellom 25.000 (brukt) til 54.900kr ny på distribusjonssiden til Bemer.
- Det er ikke nok forskning på hvordan medisiner påvirkes av Bemer-matten. Snakk derfor med din lege om du vurderer å prøve.
- Fantomsmerter er individuelt, så noe som fungerer for en trenger ikke å fungere for en annen. Ikke gi opp håpet. Mange opplever lindring når de finner noe som fungerer for dem.

følelse av frihet. Bemer gir meg mer enn treningseffekt – det gir meg livskvalitet.

INDIVIDUELLE ERFARINGER

Også Catrin Alhaug har prøvd Bemer-matten mot fantomsmerter, men hennes erfaring var ikke like positiv som Trygve sin.

– Jeg kjøpte Bemer-matten da jeg var nyamputert. Den ble levert til meg på Ullevål med mye «dokumentert» effekt, og med håp om at den skulle hjelpe på mine fantomsmerter. For meg ga den ingen effekt, forteller hun.

REVOLUSJON: Trygve Toskedal Larsen ble kvitt fantomsmerter helt etter at han begynte å bruke matten.

Skreddersydde Løsninger av høy kvalitet – ForMotion Ortopedi

ForMotion Ortopedi (tidl. OCH Ortopedi) tilbyr skreddersydde løsninger med høy kvalitet og ekspertise, tilpasset til dine individuelle behov. Som del av en global organisasjon siden 2014, har vi styrket vår faglige kompetanse og tilgang til et bredt nettverk av eksperter. Den 1. februar 2025 skifter vi offisielt navn til ForMotion Ortopedi, en del av vår strategi for å heve kvaliteten på våre tjenester ytterligere.

ForMotion Ortopedi har fokus på dine individuelle behov og skreddersydde løsninger av høy kvalitet. Vi har et sterkt globalt nettverk av eksperter som gir oss en bred kompetanse innen ortopedtekniske løsninger.

Vår forpliktelese til kontinuerlig utvikling og innovasjon sikrer at vi alltid tilbyr de beste tjenestene til våre pasienter. Les mer på : www.formotion.no

FREDRIKSTAD: Farmannsgate 13 b, Fredrikstad. TLF.: 69 30 17 70.
LILLEHAMMER: Storgata 170-172, Lillehammer. TLF.: 61 24 73 30.
GJØVIK: Kyrre Grepps Gate 11, Gjøvik. TLF.: 61 24 73 30.
TROMSØ: Nerstranda 9, Tromsø. TLF.: 77 60 08 10.
SARPSBORG: Tuneveien 89, Grålum. TLF.: 69 30 17 70.
HELSEFYR: Innspurten 9, Oslo. TLF.: 23 28 82 00.
LYSAKER: Lysaker Torg 35, Lysaker. TLF.: 23 28 82 00
ÅLESUND: Ystenesgata 6B, Ålesund. TLF.: 70 14 50 40.

OCH Ortopedi blir ForMotion Ortopedi

OCHORTOPEDI **ForMotion**
ORTOPEDI

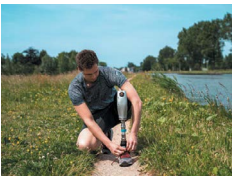
Intuy® Kne

Et motorisert Protesekneledd, som aktivt assisterer hvert trinn.

Rebocon Bionics B.V. er et innovativt, høyteknologisk selskap basert i Delft, Nederland. Vi bruker vår banebrytende robotteknologi for å gjenopprette evnene og øke menneskehetens styrke. Vårt forsøk på å forbedre livskvaliteten startet i 2016 og vi vil aldri stoppe.

Jeg kan gå lenger!

Ryggen min gjør ikke vondt lenger!

Jeg føler meg mer selvsikker!

Ortopartner
www.ortopartner.no

Tectus – Intelligent ortose for en enklere hverdag

Tectus er en avansert ortose som bruker mikroprosessorer for å gi presis støtte og bevegelseskontroll til kne og ankel. Tectus-ortosen hjelper pasienter med delvis paralyse å gjenvinne mobilitet. Tectus kan passe for pasienter med innkomplette ryggmargskader, nevropatier, muskelskader eller for skader som har oppstått under operasjon.

Disse ortopediske verkstedene er sertifiserte til å produsere dette gang hjelpemiddelet i Norge.

Ta Kontakt med meg

Øystein Østergren
Produktspesialist
Telefon: +47 91 00 44 14
E-post: oystein.ostergren@ortopro.no

Frihet til å bevege seg!

"Fie (34) fikk nerveskader etter en prolapsoperasjon i fjor, noe som førte til tap av muskelkraft i venstre ben. Hun var avhengig av krykker og rullestol for å bevege seg. Med Tectus-ortosen har hverdagen hennes endret seg drastisk – nå kan hun gå fritt uten krykker. 'Tectus har gitt meg mye bedre bevegelsesfrihet og livskvalitet som småbarnsmor,' sier Fie."

Telefon: 55 91 88 60
E-post: post@ortopro.no
Nettside: www.ortopro.no

Momentum landet rundt. Vi er til for deg og dine. Ta kontakt!

ØST
Oslo, Akershus og Østfold

Regionleder
Maren Kathrine Raiby
mkr@momentum.nu
T: +47 40 46 36 13

ØST
Oslo, Akershus og Østfold

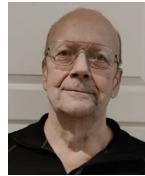
Likepersonkontakt
Roar Olafsen
roar.olafsen@momentum.nu
T: +47 93 69 73 30

INNLANDET
Hedmark og Oppland

Regionleder
Michel Horacsek
mh@momentum.nu
T: +47 48 89 94 00

INNLANDET
Hedmark og Oppland

Likepersonkontakt
Ole Martin Tveter
omt@momentum.nu
T: +47 45 47 09 70

SØR-VEST
Rogaland og Agder

Regionleder
Finn Åge Olsen
fo@momentum.nu
T: +47 92 82 00 53

SØR-VEST
Rogaland og Agder

Likepersonkontakt
Terje Tobias Finsås
ttf@momentum.nu
T: +47 91 59 54 66

VEST
Hordaland, Sogn og Fjordane

Regionleder
Anniken Jahnsen Kvaal
ak@momentum.nu
T: +47 95 80 58 42

VEST
Hordaland, Sogn og Fjordane

Likepersonkontakt
Morten Furre
mf@momentum.nu
T: +47 91 56 89 62

SØR-ØST
Buskerud, Telemark og Vestfold

Regionleder
Merete Linde-Nielsen
mln@momentum.nu
T: +47 90 41 07 13

SØR-ØST
Buskerud, Telemark og Vestfold

Likepersonkontakt
Sverre W. Øverland
so@momentum.nu
T: +47 98 42 26 09

NORD
Nordland og Troms og Finnmark

Regionleder
Frans Torbjørnsen
ft@momentum.nu
T: +47 99 26 29 55

NORD
Nordland og Troms og Finnmark

Styremedlem og Likepersonkontakt
Martin Hartloff
mha@momentum.nu
T: +47 90 12 00 25

MIDT-NORGE
Trøndelag, Møre og Romsdal

Regionleder
Joakim Øren Paulsen
jp@momentum.nu
T: +47 90 84 29 07

MIDT-NORGE
Trøndelag, Møre og Romsdal

Pårørendekontakt
Anne-Lise Sundbø
as@momentum.nu
T: +47 99 79 53 51

MIDT-NORGE
Trøndelag, Møre og Romsdal

Likepersonkontakt
Sven Erik Almaas
sea@momentum.nu
T: +47 91 17 91 60

SVERIGE

Regionleder
Therese Liden
tl@moentum.nu

SVERIGE

Likepersonkontakt
Owe Ivarsson
oi@momentum.nu /
owe0520654059@gmail.com
T: +46 768 04 05 99

HOVEDSTYRET I MOMENTUM

Catrin Alhaug

Leder
ca@momentum.nu
T: +47 97 78 01 87

Maren Kathrine Raiby

Nestleder
mkr@momentum.nu
T: +47 40 46 36 13

Petter Thime

Styremedlem
pt@momentum.nu
T: +47 90 01 90 95

Celine S. Halvorsrud

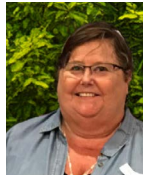
I permisjon.

Lise Raiby

Styremedlem
lr@momentum.nu
T: +47 40 45 49 78

Grete Flattun

Styremedlem
gf@momentum.nu
T: +47 41 68 44 16

Michel Horacsek

Varamedlem
mh@momentum.nu
T: +47 48 89 94 00

Kenneth Heggdal

Varamedlem
keh@momentum.nu
T: +47 40 28 54 90

Liv Karin Sæstuen

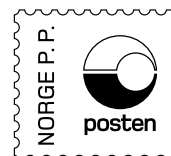

Adm. sekretær
info@momentum.nu
T: +47 40 00 43 60

MOMENTUMPRISUTVALGET:

Ta kontakt med adm. Forslag sendes: info@momentum.nu

Returadresse:
Momentum
pb. 49 Skøyen
0212 Oslo

ottobock.

C-Brace forandrer liv,
et skritt om gangen.

#WeEmpowerPeople
<https://www.ottobock.no>